

Arhus resursni centar Sarajevo podnio je dvije tužbe Okružnom sudu u Banjaluci protiv obnovljenih ekoloških dozvola za hidroelektrane Buk Bijela i Foča na rijeci Drini u Bosni i Hercegovini u blizini granice s Crnom Gorom.

Veća verzija projekta Buk Bijela osporava se od 1970-ih zbog uticaja na zaštićeni kanjon Tare u Crnoj Gori, koji je se nalazi na UNESCO-ovoj listi svjetske baštine i dio je Nacionalnog parka Durmitor. Takođe, Drina je najznačajnije stanište ugrožene mladice (Hucho hucho), koju možemo pronaći samo u nekim od najčistijih rijeka u jugoistočnoj Europi, a područje je razvilo i turističku ponudu baziranu na raftingu i ribolovu koja bi izgradnjom bilo kakve brane u blizini bila uveliko ugrožena.

“Ministarstvo prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije Republike Srpske izdalo je obje ekološke dozvole, iako ih investitor nije zatražio u zakonskom roku. Ministarstvo je trebalo poništiti prethodne dozvole s obzirom na to da izgradnja nije započela u roku od četiri godine od izdavanja. Umjesto toga, izdala je nezakonitu odluku o produženju postojećih ekoloških dozvola. Nasuprot obaveze Bosne i Hercegovine prema Arhuškoj i Espoo konvenciji, procjene uticaja na životnu sredinu nisu ponovljene, niti su održane javne konsultacije, ni u Bosni i Hercegovini ni Crnoj Gori”, objasnila je Nina Kreševljaković iz Arhus resursnog centra u Sarajevu.

Prvobitne javne konsultacije održane 2012. godine bile su slabo oglašavane, a komentari koje su uložile nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori nisu uzeti u obzir. “Za najnoviju verziju projekta u procjeni uticaja na životnu sredinu tvrdi se da ne utiče na rijeku Taru, ali bez ikakvih dokaza. S obzirom na to da je Tara glavna pritoka Drine i da bi akumulacija dosegla crnogorsku granicu, neizbježno je da će se neki uticaji pojaviti i morati procijeniti”, istakla je Nataša Kovačević iz organizacije Green Home iz Crne Gore. Gradnju hidro-elektrane Buk Bijela, snage 93 megavata, snažno zagovara Elektroprivreda Republike Srpske, kompanija u državnom vlasništvu, a memorandum o izgradnji projekta potpisan je u julu 2017. godine s kompanijom „Kineska državna aero-tehnološka međunarodna inženjerska korporacija“ (AVIC-ENG). Očekuje se da će finansiranje obezbijediti kineske državne banke.

Hidro-elektrana Foča, snage 44 megavata, planirana je samo nekoliko kilometara nizvodno. Takođe je zagovara Elektroprivreda Republike Srpske, ali se javno ne spominje izvor finansiranja. Objе elektrane dio su tzv. Kaskade Gornja Drina, zajedno sa još dvije planirane hidorelektrane – Sutjeska i Paunci.

Goran Krivić, koordinator Koalicije za zaštitu rijeka Bosne i Hercegovine, rekao je da “projekat sličan onome koji je otkazan prije pola vijeka nije nešto što bi institucije i predstavnici Republike Srpske trebali zagovarati. Čak je otkriveno da nije provedena studija

izvodljivosti za projekt što je samo po sebi razlog za ukidanje projekta, da ne spominjemo ugrožene vrste i razvoj sporta i turizma”.

Pipa Galop iz CEE Bankwatch mreže je dodala da “kineske banke već privlače negativnu publicitet za podršku elektranama na ugalj u regiji, te da će finansiranje štetnih hidroelektrana kao što su Buk Bijela i Foča samo stvoriti više neusklađenosti između kineskih poslovnih aktivnosti i želja Bosne i Hercegovine za članstvom u Evropskoj uniji”. „Unija mora hitno osigurati da se zemlje u regiji pridržavaju zakonodavstva EU-a o zaštiti prirode, bez obzira na to ko finansira infrastrukturne projekte, a kineske banke trebaju unaprijediti svoje ispitivanje takvih projekata “, istakla je Pipa Galop.

Izvor: czzs.org